

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Cornelii Hazart Societatis Iesv Theologi Discursus Morales In Selectiora Loca Genesis, Exodi, Levitici, Numerorum

Hazart, Cornelius

Antverpiæ, 1688

Discursus V. Fratres Iosephi projiciunt illum in cisternam veterem. Deinde
venundatur Ismaëlitis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52700)

itur donec veniatur in abyssum unde non datur exitus; Et ita contigit fratribus *Iosephi* ut patebit ex discursu historiae.

Unus tamen fuit inter alios qui caeteris se opposuit ne fratrem occiderent, & hic erat *Ruben*; videamus quid ille fecerit.

DISCURSUS V.

Fratres Iosephi projiciunt illum in cisternam veterem.

Deinde venundatur Ismaëlitis.

R*uben*, inquit Scriptura; audiens quod vellent illum occidere, nitebatur illum liberare de manibus eorum, & dicebat: Non interficiatis animam ejus, nec effundatis sanguinem, sed projicite eum in cisternam hanc quae est in solitudine, manusque vestras servate innoxias, hoc autem dicebat volens eripere eum de manibus eorum, & reddere patri suo: Confestim igitur ut venit ad fratres suos, nudaverunt eum tunica talari & polymita, miseruntque eum in cisternam veterem quae non habebat aquam.

Axioma Theologorum est: E duobus malis minus eligendum quando aliter fieri non potest. Malum erat occidere fratrem, & malum erat illum in cisternam projicere, sed minus quam occidere: Cum ergo *Ruben* videret fratres suos pertinaciter in proposito *Iosephum* occidendi persistere, consuluit minus, nempe ut illum vivum in cisternam projicerent ubi non erat aqua: Et quamvis illud consilium ex parte personae consulentis bonum non esset, poterat enim aliter fieri, quia *Ruben* tanquam primogenitus, & familiae caput, debebat *Iosephum*, pro auctoritate sua, absolute illorum manibus eripere, & remittere ad patrem; ex parte tamen finis quem sibi proposuerat, malum non erat, quia consilium illud in cisternam mittendi dabat, ut fratrem suum absentibus fratribus, e cisterna educeret, duceretque ad patrem. Quidquid sit, fratres secuti sunt illud consilium, & *Iosephum* superiori tunica exutum miserunt in cisternam veterem, hoc est, in puteum ubi olim fuerat aqua de qua oves pastorum bibebant, jam vero propter vetustatem desierat. Atum ergo erat de vita *Iosephi*, nisi *Ruben* consilium illud dedisset.

*Conflicti-
vii adhi-
bendi sed* Consilium bonum ubique & omnibus necessarium est, sed maxime in omni regimine sive rerum publicarum, sive familiarum. Probat hoc commune proverbium: Quisque caecus est in propria causa,

causa quantumvis sagax & prudens: Et illud: Plus vident oculi ^{ante omnia} quam oculus. Quis unquam, inquit *Seneca de tranquill. cap. 1.* sibi ^{Deus.} verum dicere ausus est? quia in omnibus nostris nobis plerumque blandimur, & iudicio favor officit: Accedit amor proprius qui nobis ea quæ cupimus, tanquam iustiora & utiliora proponit, quæ tamen reipsa nobis damnosa sunt & mala.

Hæc denique est communis Patrum ac Philosophorum doctrina. Mentitur noster aspectus, inquit *Ambrosius lib. 4. Hexam. cap. 6.* noli ergo fidele ejus æstimare iudicium. Plerique, inquit *Aristoteles lib. 5. Polit.* de propriis rebus suis mali sunt iudices. Fallimur enim sæpe etiam in rebus clarissimis, quid ergo erit in obscuris aut dubiis? Igitur, inquit *Salomon Prov. cap. 3.* Ne innitaris prudentia tua, ad eoque nihil sine consilio facias, inquit *Ecclesiasticus cap. 32.*

Iam quæstio est, quales in consilium adhibendi sint. Hanc quæstionem solvit *Rabanus* dum ait in *Glossa*: Prævidenda est consilii prudentia, fides, voluntas, religio. Prudentia requiritur ut possit distinguere inter bonum & malum, prævidere quid commodi vel incommodi ex ejus consilio sequi possit: Requiritur fidelitas ut non decipiat, & non duplici animo agat, sed verbis exprimat quod sentit in corde? Requiritur bona voluntas ut non spectet proprium commodum & utilitatem, sed alterius, & non procedat ex passione. Denique requiritur religio ac pietas ut consulat ea quæ possint alteri conducere ad animæ ipsius salutem. Quare si constiterit aliquem esse vitiosum, negligentem religionis, odiosum Deo, nullo modo est audiendus, nam è cænofo fonte hauriri non potest limpida aqua: quis enim credat illam alteri bene consulere posse qui non bene consulit sibi? Stultum est, in rebus sacris consilium petere à profano, in virtutum actionibus à vitioso, in fugiendis salutis impedimentis ab eo qui salutem propriam negligit.

His ita positis in genere, descendo ad casus particulares. Agam inprimis de illis qui necdum aliquem certum vitæ statum amplexi sunt, hoc maximè spectat juventutem, & quia ab eligendo vitæ statu potissimum salus dependet, & maxima consultatione prævia opus est, paulo fufius de illo agam.

At primum quidem quanti momenti sit & juvenibus & domicellis certum vitæ statum deligere, non ex Patribus ostendam, sed ex Ethnicis, ut videamus hoc etiam ipsam naturam & rationem docere?

D

Audite

Audite *Ciceronem* loquentem *lib. 1. de Officiis*: Ante omnia, inquit, constituendum est in quo genere vitæ nos esse velimus: Hæc deliberatio est omnium difficillima, ideo maxima hujus rei cura adhibenda est, ut constare in vitæ perpetuitate possimus.

Audiamus *Senecam*: Sic ille *epist. 71.* Respiciendum est ad propositum totius vitæ: Ille enim consentire debet quidquid agimus, non disponet singula, cui nisi jam vitæ suæ summa proposita est. Ideo, inquit *cap. 1. de beata vita*, plurimi peccant, quia de partibus vitæ deliberant, & non de totâ. Scire debet quid petat ille qui sagittam vult mittere, & tunc dirigere, & moderari manu telum.

Verum, inquit *lib. de tranquil.* Videas plerosq; sine proposito vagari, quærentes negotia, qui non quæ destinaverunt, agunt, sed in quæ incurrerunt: Nempè in quæ vel fortuna, vel casus, vel occasio, vel spes commodi, vel utilitatis, vel naturæ impetus, vel focii, vel parentis exemplum pellexerunt: Plerumque enim, ait *Cicero*, parentum præceptis imbuti ad eorum consuetudinem moremque deducimur.

Ita fit: Filius *Cauissidici* ducitur ad jus & praxim; medici, ad scholam *Hippocratis* & *Galenii*; mercatoris, ad patrum suum, ad viri prædivitis officinam, ut libros rationum condiscat; filius centurionis ad castra &c. an unquam tecum antea deliberaſti de tali vitæ genere, an tibi sit futurum saluti? nequaquam, sed, ut ait *Cicero* ad parentum consuetudinem moremque deducimur.

Magnus error, exclamat *Seneca*, nihil enim magis præstandum est, quam ne pecorum ritu, sequamur antecedentium gregem, pergentes non qua eundum est, sed qua itur, & ad similitudinem vivitur: Inde ista tanta coacervatio aliorum supra alios ruentium, quod in magna strage hominum evenit cum ipse populus se premit: Nemo ita cadit ut non alium in se attrahit, primi exitio sunt sequentibus. Hoc in omni vita accidere videas.

Censet ergo hic gentilis Philosophus, illos se perdere, & exitio sibi esse, qui nullam curam adhibent ut certum vitæ statum amplectantur, sed temere quidvis arripiunt.

Interea, inquit *Lesius* noster *Quest. 3. de statu vitæ*, agitur de re non exigua, sed omnium maximâ, nempè de æterna vita, de æterna morte: Sæpe enim à statu vitæ dependet infelix vel felix æternitas, multi enim, inquit, in matrimonio salutem amiserunt qui in statu spirituali salvi fuissent, contra, quidam pereunt in statu spirituali vel religione, qui in matrimonio salvi fuissent. Cum autem hoc
spe

spectent potissimum juvenes qui plerumque naturæ impetu, aliisque passionibus abripiuntur, necesse est ut nullum vitæ genus arripiant, nisi consiliarios adhibeant. Videamus quales illi debeant esse. Ante omnia consulendus Deus, sine quo si quid statuimus, vanum est. Proposito ergo ex una parte statu matrimonii, ex altera statu spirituali, rogandus Deus quotidie, ut nobis inspiret quod scit futurum maximè salutare, & in eum finem crebrius confitendum & communicandum, ut inspiratione divina digni reddamur, solus enim Deus in particulari hoc novit, qui omnes rerum eventus certò prænoscit. Si enim ipsi Ethnici volebant nihil profus nos agredi sine Deo, juxta istud illorum axioma: *A Iove principium*, quando magis statum vitæ quæ est res omnium maxima, ut *Cicero* ait?

Quam pauci qui hoc faciant in deligendo matrimonii statu? eo enim plurimi convolant non semel consulto Deo, an in tali statu sint operaturi salutem suam: Quisquis ita procedit, merito timere debet quod ipsius matrimonium etiam futurum sit sine Deo: Quid aliud hinc expectandum quam infelix matrimonium? Consulto prius Deo, etiam consulendi parentes, qui enim rationabiliter invitatis vel insciis parentibus matrimonium ineunt, graviter peccant contra omnem respectum quem debent parentibus, ideo permittunt leges ut severè possint à parentibus castigari, etiam exheredatione bonorum.

Propono vobis in exemplum juniorem *Tobiam*: Ibat hic cum angelo *Raphaele*, sed incognito, ad civitatem *Rages*: In via dicebat angelus, *Tobia*, est in illa civitate vir quidam nomine *Raguel*, habet hic filiam nomine *Saram*, hanc debes accipere in uxorem: Cum eo pervenerimus petas illam à patre, & tibi dabit. At, inquit *Tobias*, audi vi quod ista filia septem viros habuerit, omnesque prima nuptiarum nocte occisos esse à diabolo, vereor ne mihi simile quid contingat, & cum sim unicus filius, quanto dolori hoc foret parentibus meis? non dubito quin præ dolore morerentur. En juvenem qui ceteros omnes doceat, quando enim cum illo agitur de matrimonio, ante omnia sollicitus est de sua salute, ne à dæmone occidatur, & nihil audet tentare insciis & invitatis parentibus ne illos dolore afficiat.

Jam quæstio est quos consiliarios adhibere debeat is, qui de statu spirituali amplectendo deliberat.

In primis, ait *S. Thomas Opusc. 17. cap. 10.* Ab hoc consilio amovendi sunt

funt ſæculares præſertim tales qui nihil aliud ſomniant niſi quod terrenum & ſæculare eſt, divitias, honores, voluptates, quomodo enim illi poſſint conſilium dare de ſtatu vitæ quæ tota dicanda eſt Deo, cum vix ipſi norint quid ſit Deo ſervire? Tales, inquit *D. Bernardus ſerm. Ecce nos*, dicent: Noli præcipitanter agere, diu delibera, magnum eſt quod proponis, & opus habens multa deliberatione, experire quid poſſis, ne poſt factum poenitere contingat: Tales ſplendore rerum temporalium excæcati, putant voluntariam paupertatem eſſe miſeriam, caſtitas illis videtur melancholia, obedientia ſervitus, ſobrietas afflictiō, habitus vilis, dedecus, denique omnia vitæ ſpiritualis exercitia homine generoſo indigna. Fieri non poteſt ut ex tali corde ſana conſilia prodeant. Ergo conſulendi illi qui vitæ ſpiritualis notitiam habent, & experti ſunt quid ſit Deo ſervire, juxta illud commune proverbium: Cuique in ſua arte credendum eſt.

Cum ergo *Ruben*, volens liberare *Joſephum* à morte, conſilium dediffet fratribus ſuis ut cum potius projicerent in cifternam (ipſe enim in animo habebat illum inde extrahere) ſecuti ſunt conſilium ipſius, & nudaverunt eum tunica polymita ac talari, miſeruntque in cifternam. Hoc initium fuit perſecutionum & paſſionum *Joſephi*.

Non poſſum ſatis mirari quod *Moyſes* illo eodem capite minutiffima quæque deſcribat, & ne verbo quidem uno attigerit querimonias *Joſephi* tam crudeliter tractati à fratribus: Tranſibant illac mercatores *Iſmaëlita* cum ſarcinis, & *Moyſes* in particulari deſcribit quod merces illis ſarcinis continerentur, portabant, inquit *Aromata*, & *ſtraſten*, & *refinam* in *Egyptum*: Quid erat opus tam minutim deſcribere merces? numquid ſufficiebat dicere, tranſibant mercatores? numquid potius deſcribendæ erant lacrymæ, & querelæ, & triſtia verba miſeri adoleſcentis *Joſephi*? certum hoc ſignum eſt, quod ne verbum quidem ullum ſit contra locutus, injuriasque tam atroces ſumma patientia ac ſilentio tolerarit.

Patientia
via ad
calum.

Tota perfectio Chriſtianæ vitæ dependet à duabus radicibus, ſcilicet, benè facere, & multa pati: Decipit enim ſeipſum qui ſe ſalvandum putat ſi bonis operibus non addat patientiam, quotieſcumque ſeſe offerent occaſiones aliquid tolerandi.

Poſſumus hoc videre in *S. Paulo*. Cum *Chriſtus* illi appareret in via *Damaſcum* verſus, & clamaret de cælo: *Saule, quid me perſeque-
ris?*

videtur petiit Saulus: Domine quid me vis facere? offert se Paulus, ut bonus Christianus, facere opera bona; sed hoc non erat satis, ut patet ex verbis quæ dicebat Christus Ananiæ discipulo suo: Ego, inquit, ostendam Paulo quanta oporteat eum pro nomine meo pati.

Nihil frequentius clamant Scripturæ quam patiendum esse ut perveniatur ad cælum. Hoc clamat Christus Matth. cap. 5. Beati qui persecutionem patiuntur propter justitiam, quoniam ipsorum est regnum cælorum: Iterum: Beati eritis cum maledixerint vobis homines, & persecuti vos fuerint. Hoc clamant Apostoli. Per multas tribulationes oportet intrare in regnum Dei. Hoc denique Christus Matth. cap. 16. Qui vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam, & sequatur me. Quomodo fieri potest ut aliquis abneget seipsum? nam ut ait D. Gregor. Hom. 32. in Evang. Fortasse laboriosum non est homini, relinquere sua, sed valde laboriosum est, relinquere semetipsum.

Audiamus quid fecerit D. Gregorius Nissenus ut sententiam illam Christi, abneget semetipsum, declararet. Quærebat ex eo quidam ejus discipulus quomodo hoc esset intelligendum? Vade, inquit, ad cæmeterium, & dic omne malum quod poteris fingere, contra ossa mortuorum quæ illic reperies. Cumque eò abiisset, incepit dicere mille injurias, & exclamare: O vos ossa pessimorum hominum, latronum, homicidarum, usurariorum, adulterorum, denique quidquid illi veniebat in buccam: Hoc facto revertitur ad S. Gregorium, & ait se complevisse quod jusserat. Quid, inquit Gregorius ista tibi responderunt? nihil omnino, aiebat discipulus; Tunc ait Gregorius, hoc est abnegare semetipsum, ut nullas injurias sentias. Hoc est, ita te habeas, quasi surdus ac mutus esses, sentire enim humanum est ac naturale, ideoque non malum, sed illis non turbari, hoc facit amor divinus, quem propterea Salomon Cant. cap. 8. comparat morti: Fortis, inquit, ut mors dilectio. Si amor Dei eandem habet cum morte potentiam ac fortitudinem: Ergo sicut mors nobis eripit vitam naturalem, sic amor nos privat vitâ sensitivâ, consequenter, sicut mors nos quoad corpus, insensibiles reddit ad omnia, sic amor divinus, animum insensibilem reddit ad persecutiones, afflictiones, & injurias.

Quomodo hoc demonstrare possumus manifestius quam exemplo Davidis? Fugiebat filium suum Absalonem sibi rebellem: In via occurrit illi quidam Semei, qui dicebat illi mille injurias: Egredere, ait, vir sanguinum, vir Belial, reddidit tibi Dominus universum sanguinem do-

mus Saul. Non poterat quidpiam pejus illi dici, nam, ut notat *Hieronymus* in 2. *Reg. cap. 18.* uno verbo *Hebraico* exprobrabat *Davidi* quod esset adulter, impius, abominabilis. Quid ad hæc *David?* ne verbum: *Tanquã surdus,* ait, *Ps. 37. non audiebam, & sicut mutus non aperiens os suũ* & *Ps. 38. Obmutui, & non aperui os meum, quoniã tu fecisti:* Ergo fortis ut mors dilectio, ideo enim & surdus & mutus instar mortui erat *David* ad tam enormes injurias, quia sciebat Deũ hoc permisisse; amor erga Deum insensibilem illum reddebat, consequenter non amat Deum, qui non potest ferre injurias: Amor enim, inquit *D. Gregorius,* magna operatur, si non operatur, amor non est: Atqui nescio an quid majus possit esse quã patienter ferre injurias, dicit enim *Crysostomus* in *cap. 5. Matth.* Nihil prorsus huic gloriae posse comparari, igitur ubi non est tolerantia injuriarum, ibi amor Dei non est quia illic fortitudo non est, sic enim ait Philosophus *Senecalib. de Ira cap. 25.* Proprium est magnitudinis veræ non se sentire percussum, sic irritus ingenti scopulo fluctus assultat: Qui non irascitur, inconcussus injuria perfitit; qui irascitur, motus est. Siluit *Ioseph* innocens inter injurias fratrum, ideo comparavit illius fortitudinem *Moyse* *Dent. cap. 33.* fortitudini Tauri, & Rhinocerotis. Et hoc est quod *Isaias* ait *cap. 30.* *In silentio erit fortitudo vestra:* Nullum majoris fortitudinis signum quam filere & mutum esse inter injurias, adeoque nullum majus amoris divini signum, qui semper fortissima operatur, aut si non facit, amor non est: Inter maximas laudes quas Evangelistæ tribuunt *Christo,* est, *ipse autem tacebat.* Testes, inquit *Matthæus cap. 26.* accusabant eum dicentes multa falsa testimonia, mox addit: *Iesus autem tacebat:* accusabant eum, inquit *cap. 27.* coram *Pilato* Præsidente Principes Sacerdotum, & Seniores, mox addit: *Nihil respondit.* Summus Sacerdos interrogabat illum, inquit *Marcus cap. 14.* *Non respondes quidquam ad ea que tibi obijciuntur?* mox addit: *Ille autem tacebat, & nihil respondit.* Ridebat & spernebat illum *Herodes,* inquit *Lucas cap. 23.* ut hominem fatuum, & mox addit: *At ipse nihil respondebat:* Denique hoc prædixerat *Isaias* cum illum compararet agno qui coram tondente se obmutescit, & non aperit os suum ut contradicat.

Non video cur hæc toties repetantur in Scripturis nisi ut inde discamus singulariter esse heroicum actum, filere inter injurias, eumque exerceri non posse nisi summa cum fortitudine, & amore divino, Aut ergo mundus errat, aut *Christus:* Mundus putat esse ignominio-

miniosū ad injurias filere, *Christus* suo silentio toties contrariū docuit: Atqui *Christus* non potest errare, ergo mundus necessario errat.

Modo videamus quid fecerint fratres *Joseph* cum illum in cisternam misissent: Statim, inquit Scriptura, *sedentes comederunt panem*. Itane? lubet epulari post tantum scelus? fratrem vultis fame perire, & vos comeditis? exposuistis illum moribus belluarum, & tam securi estis ut comedatis: Auditis innocentem puerum lacrymantem, & non compatimini?

Hoc est quod *Salomon* ait *Prov. cap. 2. Exultant cum male fecerint: omne peccatum malum est, sed nihil pejus nec abominabilius quam post peccatum peractum adhuc vel exultare, vel se de eo jactare quasi benè fecisses, hoc enim est post Deum offensum, post injuriam majestati illius illatam, illi adhuc insultate, quasi vel non debuisset prohibere quod tu fecisti, vel certè legem ab illo latam irridens quasi indignam quæ à te servaretur.* Lætarī
in malo
impium?

Potestne aliquid excogitari indignius homine quam lætari, cum deberet ex intimo cordis sui ingemiscere, & tundere pectus suum, præ dolore, & exclamare cum *Davide: Peccavi Domino?* quam exultare, cum deberent oculi ejus esse duo fontes lacrymarum? quam gloriari in peccato, cum deberet illud ex totis viribus detestari? quam statim post peccatum bibere & comedere, cū deberet sedere in cinere, & pœnitentiã agere in cilicio? quid hoc est? hoc nihil est aliud quã omnè naturam humanam ac rationē procul à se abjicere.

Hoc merito deplorat *D. Bonav. ser. 2. de Magd.* Perdit, inquit, hominem, & sollicitè eum quærit: Perdit equum, & non quiescit, perdit ovem, & post eum vadit: perdit peccando Deum, & quiescit, comedit, bibit, & non quærit. Ergo in suo peccato lætari, est animam minoris facere quam bestiam, imo diabolicam est ut notat *D. Bernardinus*: Sicuti enim, inquit, angeli gaudent super uno peccatore pœnitentiam agente, sic dæmoni proprium est dum homo peccat, exultare in signum odii quo Deum prosequitur, cum illi malè fit, & infertur injuria, igitur nihil habet minus diabolo qui simul lætatur cum illo quando malefecerit.

Hanc diabolicam pravitatem notavit *D. Augustinus* præsertim in adulteris: vertunt, inquit peccata in jocos, juxta illud quod ait *Salomon Prov. cap. 30. mulier, inquit, adultera, tergit os suum, & dicit: non sum operata malum.*

Commiserant gravissimum scelus filii *Israel* in deserto, ut narratur *Exodi*

Exodi cap. 32. Fecerant enim vitulum aureum, ut illum adorarent, erexerant illi idolo altare, obtulerant sacrificia, jusserant voce preconi proclamari: *Cras solemnitas Domini est*, & ipsi se mutuo excitantes ad istum impium cultum, clamaverant: *Hi sunt dii tui Israël qui te eduxerunt de terra Egypti.*

Quot & quam atrocia scelera in una ista idololatria! in primis bestiam *stertilem* adorare ut Deum, quid potest abominabilius excogitari? 2. Illi idolo altare erigere & sacrificia offerre quæ soli vero Deo debentur, Potest-ne major esse honoris divini contemptus? 3. Proclamare festum illud esse solennitatem Domini, quantum sacrilegium, mutare festa Dei in solennitatem idoli! Denique clamare: *Hi sunt dii tui Israël qui te eduxerunt de terra Egypti.* Quanta impietas & ingratitude! sciebant, & viderant *Pharaonem* cum toto exercitu suo, cum exirent *Egypto*, à Deo submersum in mari rubro, viderunt sua castra præcedentem semper columnam ignis de nocte, & nubem de die cum jam iter aggredierentur, & adhuc dicunt illum vitulum esse Deum qui illos eduxerat ex *Egypto*: Intolerabilis ingratitude!

Et tamen post tot tantaque scelera, inquit Scriptura, *sedit populus manducare & bibere*, quasi præclarè rem præstitissent: Deinde bene pasti, *surrexerunt ludere*, quasi ludus esset peccare: Denique omnia resonabant festivis vocibus, & cantibus, & post tanta scelera, exultabant, & effundebant se in omne genus lætitiæ & oblectamenti.

Quid ergo mirum quod tanta impietas, & inhumana insolentia, jubente Deo, constiterit sanguine viginti trium millium hominum: Nec hoc Deus contentus, præterea dixit: Ego adhuc peccatum illud visitabo in die ultionis, reservans sibi adhuc vindictam pro die judicii.

Sed parum est hujusmodi homines in hæc vita puniri, audi quid dicat *Iob cap. 21.* ubi describit paucis verbis vitam impiorum, dicens: *Ducunt in bonis dies suos*, hoc est, totam vitam impendunt libidini & omni generi peccatorum, currunt eorum filii sus deque, sine fræno, & sequuntur vitia parentum: Interea inquit *Iob*: *tenent tympanum & cytharam*, gaudent ad sonitum organi, & exultant, & saltant, quasi nihil mali commiserint, & peccata forent materia gaudii: Sed quid postea? *In puncto ad inferna descendunt.* Numquid merito merentur luctum æternum qui gaudent ob Deum offensum

sum, & exultant in ipsius contemptu? quid enim atrocius, etiam inter homines, quam gaudere in malo alieno? Interea dum fratres *Ioseph*, quasi sibi gratulantes de miseria *Ioseph*, simul in publico campo epularentur, viderunt, inquit Scriptura, *Ismaelitas* viam venire de *Galaad*, & camelos eorum portantes aromata in *Aegyptum*. Dixit ergo *Iudas* fratribus suis: Quid nobis prodest si occiderimus fratrem nostrum & celaverimus sanguinem ipsius? melius est ut venundetur *Ismaelitis*, & manus nostra non polluantur, frater enim & caro nostra est. Et acquieverunt fratres sermonibus illius: Extrahentes ergo eum de cisterna, vendiderunt eum *Ismaelitis* viginti argenteis, qui duxerunt illum in *Aegyptum*.

Ex sequenti discursu patet *Ruben* fratrem natu maximum huic actioni non interfuisse, dicit enim Scriptura: Reversus *Ruben* ad cisternam, non invenit puerum, & scissis vestibus pergens ad fratres suos, ait: Puer non compareret, & ego quo ibo? Verosimile est quod separatus à fratribus, occasionem expectaret ut fratrem de cisterna solus extraheret, & duceret ad patrem suum: Prius consilium dederat ut illum non occiderent, sed mitterent in cisternam, at hoc dicebat, inquit Scriptura, illa intentione ut illum postea liberare posset, & reddere patri suo.

Aderat ergo *Iudas* cum venirent *Ismaelita*, & ille volens liberare *Iosephum* à morte, ne in cisterna fame periret, vel discerpere- tur à belluis, consilium dedit ut venundaretur *Ismaelitis*.

Deus erat qui loquebatur per os ejus qui volebat permittere ut innocens in cisterna moreretur, omniaque sic disposuerat ut *Ioseph*, juxta somnia quæ habuerat, magnus fieret in *Aegypto*, & suo tempore à fratribus adoraretur. Hæc est mens *Chryso- stomi Homil. 61. in Genes.* Servavit, inquit, Deus *Iosephum*, ut fratres ipsius etiam inviti, dispensationi divinae servirent, & facerent ea quæ Deus per visiones prædixerat.

Itaque vendiderunt fratrem suum *Ismaelitis* qui duxerunt illum in *Aegyptum*. Finis quem Deus sibi proposuerat bonus erat, sed quem fratres sibi proponebant, malus: Hi enim illum vendebant ut factus mancipium, spes non esset fore ut illum aliquando adorarent; sed contra evenit, inquit *D. Gregorius*. Ideo enim per dispositionem divinam venditus fuit ut adoraretur.

Unde rectè inquit *Salomon Prov. cap. 21. Non est sapientia, non est prudentia, non est consilium contra Dominum.* Hoc est quod *Ioseph*, cum

E illis

illis postea innotuisset, dixit: *Non vestro consilio, sed Dei voluntate huc missus sum*: Deus enim ipsorum malum consilium verterat in bonum.

Cæteroquin tria rursus hic gravia peccata commiserunt illi fratres. 1. Quia venderant illum in servum: Erat hæc magna injustitia, eripiebant enim *Joseph* ad quod habebat jus à natura, scilicet libertatem: unde tulit hanc legem Deus *Exodi cap. 21. Qui furatus fuerit hominem, & vendiderit eum, convictus noxæ, morietur*: Et aliqui maluerunt vitam amittere quam libertatem. Secundum crimen fuit impietas erga parentem. Tertium contemptus Dei. Denique assidue ex uno peccato ruebant in aliud.

DISCURSUS VI.

*Mittunt tunicam Josephi sanguine tinctam ad Patrem;
illius dolor.*

Iam *Joseph* venditus erat à fratribus, & ductus in *Aegyptum*; quid jam consilii? gravissimè enim peccarant contra parentem, orbando illum filio quem præ cæteris adamabat, merito ergo time-re poterant se graviter à patre puniendos, si id rescisset: Quid ergo consilii? *Tulerunt*, inquit Scriptura, *tunicam ejus, & in sanguine Hædi, quem occiderant, tinxerunt, mittentes qui ferrent ad patrem, & dicerent: Hanc invenimus: vide utrum tunica filii tui sit, an non: Quam cum agnovisset pater, ait Tunica filii mei est, fera pestima devoravit Joseph.*

Hac fraude volebant tegere malitiam suam, & ut adhuc magis occultaretur, non tulerunt ipsi-met tunicam, sed alios miserunt qui ferrent, ne suspicio suboriretur Patri illos fratrem occidisse, nam, ut ait *Ovidius: difficile est crimen non prodere vultu*, timebant crimen ex corde proditurum in faciem. Ergo omnem modum adhibent ut tegatur.

Frustra est: Dicit enim *Christus Matth. cap. 10. Nihil opertum quod non reveletur, & occultum quod non sciatur*, vel statim, vel aliquanto tempore post. Jam fratres illi tegunt crimen suum coram parente, frustra est, tandem aliquando erumpet quando veniet in *Aegyptum*.
Omnia